

Rut

Əlimələk ailisining Moabğa berixi

¹ Batur Həkimlar həküm sürgən məzgildə xundak boldiki, zeminda aqarqilik yüz bərdi. Xu waqıtta bir adəm ayali wə ikki oqlini elip Yəhuda zeminidiki Bəyt-Ləhəmdin qıqıp, Moabning səhralirida bir məzgil turup kelixkə bardı.

□ ² U kixining ismi Əlimələk , ayalining ismi Naomi, ikki oqlining ismi Maqlon bilən Kilyon idi. Ular Bəyt-Ləhəmdə olturukluk, Əfrat jəmətidin idi. Ular Moabning səhrasioğa kelip xu yərdə olturaklaxtı. ³ Keyin Naomining eri Əlimələk əldi; ayali ikki oqli bilən qaldı. ⁴ Ular Moab kızliridin əzlrigə hotun aldı. Birining eti Orpah, yənə birining eti Rut idi. Ular xu yərdə on yildək turdı.

⁵ Maqlon bilən Kilyon hər ikkisi əldi; xuning bilən apisi eri həm oqulliridin ayrılıp yaloquz qaldı.

Naomi bilən Rutning Bəyt-Ləhəmgə qaytip kelixi

⁶ Xuning bilən ayal ikki kelini bilən qorup Moabning səhrasidin qaytip kətməkqi boldi; qünki u Pərwərdigarning Öz həlkini yoqlap,

□ **1:1 «məzgildə»** — ibraniy tilida «künlərdə». **«səhralirida»** — ibraniy tilida «etizliklirida». Moabtikilər Yəhudiylarğa eq idi. Bu Əlimələk wə ailisidikilərnin Moabning xəhərlirigə əməs, bəlki səhrasioğa berixining bir səwəbi bolsa kerək.

axliq bərgənliki toʻqrisidiki həwərnı Moabning səhrasida turup angliqanidi. ⁷ Xuning bilən u ikki kelinı billə turqan yeridin qikip, Yəhuda zeminiqə kaytixka yoloqə qikti. ⁸ Naomi ikki kelinigə: — hər ikkinglar kaytip öz ananglarning öyigə beringlar. Silərnıng mərhumlarqə wə manga mehribanliq kərsətkinınglardək Pərwərdigarmu silərgə mehribanliq kərsətkəy! ⁹ Pərwərdigar silər ikkinglarnı öz eringlarning öyidə aram tapkuzqay! — dəp, ularnı səyüp koydi. Ular hərkirəp yioqlixip ¹⁰ uningqə: — Yak, biz qokum sening bilən təng öz həlkingning yeniqə kaytimiz, — deyixti.

¹¹ Lekin Naomi: — Yenip ketinglar, əy kizlirim! Nemixka mening bilən barmakqisilər? Qorsikimda silərgə ər boluqudək oqullar barmu? ¹² Yenip ketinglar, əy kizlirim! Qünki mən kərip kətkəqkə, ərgə tegixkə yarimaymən. Dərəkikətən bugin keqə bir ərlık boluxka, xundakla oqulluq boluxka ümid bar degəndimu, ¹³ ular yigit boluqə səwr kilip turattinglarmu? Ular nı dəp baxka ərgə təgməy saklap turattinglarmu? Yak, bolmaydu, kizlirim! Qünki Pərwərdigarning qoli manga qarxi bolup meni azablaydiqini üqün, mən tartidiqan dər-dələm silərnıngkidin tehımu eqir bolıdu, —

dedi. □

¹⁴ Ular yənə hərkiyəp yioqlaxti. Orpaḥ keynanisini səyüp hoqlaxti, lekin Rut uni qing kuqaklap turuwaldi. ¹⁵ Naomi uningqa: — Mana, kelin singling öz həlki bilən ilahlirining yenioqa yenip kətti! Sənmü kelin singlingning kəynidin yenip kətkin! — dedi.

¹⁶ Lekin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sanga əgixix niyitimdin yenixni ətünmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barimən; sən nədə kənsang mənmu xu yərdə kənimən; sening həlking meningmu həlkimdur wə sening Hudaying meningmu Hudayimdur. ¹⁷ Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə əlimən wə xu yərdə yətimən; əlümdin baxkisi meni səndin ayriwətsə Pərwərdigar meni ursun həm uningdin axurup jazalisun! — dedi. □

¹⁸ Naomi uning əzigə əgixip berixka kət'iy niyət kılqinini kərüp, uningqa yənə eoqiz aqmidi.

¹⁹ İkkisi mengip Bəyt-Ləhəmgə yetip kəldi. Xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmgə yetip kəlginidə

□ **1:13 «Mən tartidioqan dərd-ələm siləringkidin tehimu eoqir bolidu»** — gərqə Rut bilən Orpaḥ hər ikkisi eridin ayrilix azabini tartқан tul hotunlar bolsimu, Naomining azabi tehimu eoqir idi; uning eridin həm ikki oqlidin ayrilip kəlix azabi bar idi. Uning üstigə, u ikki kelinining əzidək yaqa yurtta tul bolup turux dərdini taritixini halimaytti. Bu səzning yənə ikki tərjimisi bar: «Mən silər üqün (tul qaloqanliqinglardin) intayin azablinimən» yaki «Mening dərd-əlimim silərgə bək eoqir yük bolup qalidu, silər kətürəlməysilər» □ **1:17 «Pərwərdigar meni ursun həm uningdin axurup jazalisun!»** - ibraniy tilida: «... Pərwərdigar mangimu xundak kilsun wə uningdin axurup kilsun!»

pütkül xəhərdikilər ularni kərüp zilziligə kəldi. Ayallar bolsa: — Bu rasttinla Naomimidü? — deyixti.

²⁰ U ularəqa jawabən: — Meni Naomi deməy, bəlki «Mara» dənglər; qünki Həmmigə Qadir mangu zərdab yutkuzdi. □ ²¹ Tokkuzum təl hələttə bu yərdin qıktim; ləkin Pərwərdigar meni kuruq kaytkuzdi. Pərwərdigar meni əyibləp guwahlik bərdi, Həmmigə Qadir meni harliqanikən, nemixka meni Naomi dəysilər? — dedi.□

²² Xundaq kilip Naomi bilən kelini Moab kizi Rut Moabning səhrasidin kaytip kəldi; ular ikkisi Bəyt-Ləhəmgə yetip kelixi bilən təng arpa ormisi baxlanıanı.

2

Rutning Boazning etizida baxaq terixi

¹ Naomining erigə tuoqan kelidiqan Boaz isimlik bir adəm bar idi. U Əlimələkning jəmätidin bolup, intayin bay adəm idi. ■ ² Moab kizi Rut Naomioqa: — Mən etizlikka baray, birərkimning nəziridə iltipət tepip, uning kəynidin mengip arpa baxaklırini tərsəm? — dedi.

□ **1:20 «Meni Naomi deməy...»** — «Naomi» degəning mənisi: «yekimlik», «kəngüllük», «huruqluq»; «Mara» bolsa «aqqıq», «ələmlik», «zərdablıq» degən mənide. □ **1:21 «Pərwərdigar meni əyibləp guwahlik bərdi»** — baxka birhil tərjimiliri: — «Pərwərdigar mangu qarxi qıkti» yaki «meni azablidi». Bu sözlər toquruluq «qoxumqə söz»imizdə azraq tohtilimiz. ■ **2:1** Mat. 1:5

U uningõa: — Barõin, æy kizim, dedi.□

³ Xuning bilæn u qikip etizliklarõa kelip, u yerdæ ormiqilarning kænidin baxaq tærdi. Bæhtigæ yarixa, dæl u kælgæn etizlik Ælimælækning jæmæti bolõan Boazning etizlikliri idi.

⁴ Mana, u wakitta Boaz Bæyt-Læhæmdin qikip kelip, ormiqilar bilæn salamlixip: — Pærwærdigar silær bilæn billæ bolõay! — dedi.

Ular uningõa jawabæn: — Pærwærdigar sanga bæht-bærikæt ata qilõay! — dedi.

⁵ Boaz ormiqilarning üstigæ nazarætkæ qoyulõan hizmætkaridin: — Bu yax qokan kimning kizi bolidu? — dæp soridi. □

⁶ Ormiqilarning üstigæ qoyulõan hizmætkar jawab berip: — Bu Naomi bilæn billæ Moabning sæhrasidin qaytip kælgæn Moabiy qokan bolidu.

⁷ U: «Ormiqilarning kænidin ænqilærning arisidiki qeqilip kætkæn baxaqlarni teriwalaymu?» dæp tælæp kildi. Andin u kelip ætigændin hæziroqiq ixlæwatidu; u pækæt kæpidæ bir'az

□ **2:2 «Baxaq terix»** - Tæwrat qanuni boyiqæ namrat kixilær wæ yaqa yurtluqlarning ormiqilarning arqisidin qeqilip kætkæn baxaqlarni terixigæ ruhsæt berilixi keræk («Law.» 19:9-10ni kærung). Gærqæ Naomining æzining bir parqæ etizi bar bolsimu (4:3), uningõa xu pæsildæ birnærsæ terilmioanidi. Rut muxu iltimasi bilæn Naomini «baxaq terix» hijalætqilikidin qutkuzidu, ælwættæ. □ **2:5 «Hizmætkaridin»** - ibraniy tilida «yigitidin». **«Bu yax qokan kimning kizi bolidu?»** » - Xu qaoqda Rut tehi tul bolõaqça, xuningõa yarixa alaõidæ kiyimlirini kiywatqan idi. 3:3ni wæ izahatini kærung.

dəm aldi, — dedi. □

⁸ Boaz Rutka: — Əy qizim, anglawatamsən?! Sən baxaƙ tərğili baxƙa bir kimning etizlikioƙa barmioƙin, bu yərdinmu kətmə, mening dedəklirim bilən birgə muxu yərdə turoƙin.

□ ⁹ Dikkət ƙiloƙin, ƙaysi etizda orma oroƙan bolsa, *dedəklərgə* əgixip baroƙin. Mən yigitlərgə: Uningoƙa qeqilmanglar, dəp tapilap ƙoydum! Əgər ussap ƙalsang berip, idixlardin yigitlirim *ƙuduƙtin* tartƙan sudin iqƙin, — dedi.

¹⁰ Rut əzini yərgə etip tizlinip, bexini yərgə təgküzüp təzim ƙilip, uningoƙa: — Mən bir biganə tursam, nemixƙa manga xunqə oƙəmhorluk ƙiloƙudək nəziringdə xunqilik iltipat tapƙanmən? — dedi.

¹¹ Boaz uningoƙa jawabən: — Ering əlöp kətkəndin keyin ƙeynanangoƙa ƙiloƙanliringning həmmisi, xundakla sening ata-anangni wə əz wətiningdin ƙandak ayrilip, sən burun tonumaydioƙan bir həlkning arisioƙa ƙəlgining manga pütünləy ayan boldi; ¹² Pərwərdigar ƙiloƙiningoƙa muwapik sanga yanduroƙay, sən ƙanatlirining tegidə panah izdigən Israilning Hudasi Pərwərdigar tərpidin sanga uning toluk in'ami berilgəy, dedi. ¹³ Rut jawabən: — Əy hojam, nəziringdə

□ **2:7 «Kəpidə»** - ibraniiy tilida «əyde». Orma məzgildə ormiqilar bəlkim etizlikdə dəm elixƙa waƙitlik kəpə saloƙan bolsa kərək. □ **2:8 «Dedəklirim bilən birgə muxu yərdə turoƙin»** - dedəklərnin ixi bəlkim arpa paylirini yioƙip ənqə ƙilix idi. Rut «ularning ƙexida» ixlisə kəprək baxaƙlarni tərələytti, əlwəttə.

iltipat tapqaymən; mən sening dediking boluxkimu yarimisammu, sən manga təsəlli berip, dedikinggə mehribanə sözlərnı kılding, — dedi. □

¹⁴ Tamak waktida Boaz uningoa: — Keni, buyakka kəlgın, nandin yə, nanni sirkigə tögürgin! — dedi. Rut ormiqılarning yenioa kelip olturdi; Boaz komaqtin elip uningoa tutti. U uningdin toyoquqə yedi wə yənə azrak axurup koydi.

¹⁵ U baxak tərgili kəpkanda, Boaz yigitlirigə buyrup: — Uni hətta əngılərnıng arisida baxak tərgili koyunglar, uni heq hijaləttə qaldurmanglar. ¹⁶ Hətta həm uning üqün azrak baxaklarnı əngılərdin ətəy ayrip, uningoa tərgili qüxürüp koyunglar, uni heq əyiblimənglar, dedi.

¹⁷ Xundak kilip u kəqkiqə etizlikta baxak tərđi, teriwaləqanlirini sokkanda, təhminən bir əfah arpa qıkti. □ ¹⁸ Andin u arpisini elip, xəhərgə kirdi, keynanisi uning tərgən *arpisini* kərđi; u yənə u yəp toyunoqandin keyin saklap koyoqinini qikirip uningoa bərđi.

¹⁹ Keynanisi uningoa: — Sən bügün nədə baxak tərđing, nədə ixlıding? Sanga qəmhorluk kıləqan xu kixigə bəht-bərikət ata kılinoqay! — dedi.

U keynanisioa kimningkidə ix kıləqinini eytip: — Mən bügün ixlıgən etizning igisining ismi

□ **2:13 «dediking»** - ibraniy tilida «dedək»ni təswirləyđioqan ikki söz bar. Rut bu ayəttə bulardın əng təwən orunni kərsitidioqan sözni ixlıtip əzini təswirləyđu. □ **2:17 «Bir əfah arpa»** - təhminən 15 kilogramqə idi.

Boaz ikən, dedi.

²⁰ Naomi kelinigə: — Tiriklərgimu, əlgənlərgimu məhribanlik kılıxtin bax tartmıoan kixi Pərwərdigardin bəht-bərikət kərgəy! — dedi. Andin Naomi uningəyə yənə: — U adəm bizning yəkin tuoşkinimizdur, u bizni kütquzalaydioan həmjəmətlərdin biridur, — dedi. □

²¹ Moab kızı Rut yənə: — U mangu yənə: «Mening yigitlirim pütün həsulumni yioşip boləuqə ular bilən birgə boləşin» dedi, — dedi.

²² Naomi kəlini Rutkə: — Əy kizim, birsining sanga yamanlik kılmasliki üqün baxkisining etizlikioğa barmay, uning dedəkliri bilən billə qikşip ixlisəng yahxidur, dedi. □

²³ Xuning bilən arpa wə buoşday həsuli yioşilip boləuqə, Rut Boazning dedəkliri bilən yürüp baxax tərdi. U keynanisi bilən billə turuwərdi.

□ **2:20 «Bizni kütquzalaydioan həmjəmətlərdin biri»** - («həmjəmət-nijatkar»imizdin biri» yaki «həmjəmət-kütquzəuqi»imizdin biri») — bu ibraniy tilida «goel» degən səz bilən ipadilinidu. Bu səzining əlahidə mənisi bar. Birsı namratliktin əzini kullukğa setiwətkən bolsa yaki baxkə kiyin əhwəloğa uqrap mal-mülükini satkən bolsa, Musa pəyoəmbər tapxuruwəloğan kənunəyə əsasən, xu kixining yəkin uruk-tuoşkanliri, həmjəmətlirining uni hərlükkə qikşirip kütquzux həkuki bar idi. Demək, u setiwəloquqioğa ədil bir bahədə pul bərsila, u uning əz kərindixini hər kılıp kütquzux həkuki bar idi. Həkukni ixlitix həmjəmətining əz ihtiyarliki bilən bolatti, əlwəttə. U həkukni ixlətməkqi bolsa, həqkim uni tosalmaytti. Naomi muxu yərdə: «Bizdin həwər elix məs’uliyiti boləan yəkin tuoşkanlirimizdin biri bar» deməkqi bolidu.

□ **2:22 «Birsining sanga yamanlik kılmasliki üqün»** - Naomining bu əgəş səzliri bizgə «Batur Həkimlar» dəwridiki omumiy əhwəlni ayan kılsa kərək.

3

Rutning hamanoja berip, Boaz bilən kəruxüx

¹ Xu künlərdə, keynanisi Naomi uningoja: — Əy kizim, həl-əhwalingning yahxi boluxi üqün, sening aram-bəhtingni izdiməymənmu? □

² Sən dedəkliri bilən ixligən Boaz bizgə tuoqkan kelidu əməsmu? Mana, bügün ahxam u hamanda arpa soruydu. ³ Əmdi sən yuyunup-tarinip, özünggə ətirlik may sürüp, *esil* kiy-impliringni kiyip, hamanoja qüxkin; ləkin u ər kixi yəp-iqip bolmioquqə, özüngni uningoja kərsətmigin. □ ⁴ U yatqanda uning uhlaydioqan yerini kərüwal. Andin sən kirip, ayaoq tərini eqip, xu yərdə yetiwaloqin. Andin u sanga nemə kəlix kərəklikini eytidu, — dedi.

⁵ Rut uningoja: — Sən nemə desəng mən xuni qilimən, — dedi. ⁶ U hamanoja qüxüp, keynanisi uningoja tapilioqandək kildi. ⁷ Boaz yəp-iqip, kənglini hux qilip qəxning ayioqioja berip yatti. Andin Rut xəpə qikərmay kelip, ayaoq tərini eqip, xu yərdə yatti. ⁸ Yerim keqidə Boaz qəqüp, aldioja engixkəndə, mana bir ayal ayioqida yatatti! □

⁹ Kim sən?! — dəp soridi u.

□ **3:1 «Sening aram-bəhtingni izdiməymənmu?»** - Naomining muxu «aram-bəht» degini Rutni kaytidin əy-oqaklik qilixni kərsitidu. □ **3:3 «Özünggə ətirlik may sürüp»** - ibraniy tilida «özüngni məsih qilip» yaki «özüngni məsihləp».

□ **3:8 «Qəqüp, ...»** - baxka birhil təjimişi «titrəp ketip, ...». Həqbolmioqanda, Boaz putlirioja sooquk uruloqanda oyoqinip kətkən bolsa kərək. **«Engixkəndə»** - baxka birhil təjimişi «ərülgəndə»

Rut jawabən: — Mən hizmətkaring Rut bolimən. Sən mening həmjəmət-nijatkarim boləqining üqün hizmətkaringning üstigə tonungning etikini yeyip qoyqaysən, — dedi.□

10 U jawabən: — Əy kizim, Pərwərdigardin bəht-bərikət tapqaysən! Sening keyin kərsətkən sadakət-məhribanlığing ilgiri kərsətkiningdinmu artuktur; qünki *seni izdigən* yigitlər, məyli kəmbəqəl bolsun, bay bolsun, ularning kəynidin kətmiding.□ 11 I kizim, əmdi kərkmiqin! Deginingning həmmisini orundap berimən; qünki pütkül xəhirimizdiki

□ **3:9 «Hizmətkaring»** — oqurmənlərnin esidə barki, ibraniy tilida «dedək»ni təswirləydiqan ikki söz bar. Bu ayəttə Rut ornini yukirirək kərsitidiqan səzni əzigə ixlətti (2:13ni wə izahatni kəring) **«Həmjəmət-nijatkar»** degən uqum toqruluk 2:20ni wə izahatni kəring. **«Toningning etikini hizmətkaringning üstigə yepip qoyqaysən»** - Rut eytkən «Toningning etikini hizmətkaringning üstigə yepip qoyqaysən» degən ibarə: — «Meni sayəngning astioqə aləqin, meni əmringgə aləqin» degənni wə əzining Boazning ayali boluxka razi ikənlikini bildüridu. Hudamu Israilni əz kənni astioqə aləqanlığı toqruluk xu səzni kəqan — «Əz.» 16:8ni kəring. □ **3:10 «Seni izdigən yigitlər»** - Boazning səzigə kərioqanda (xühisizki, u həm tirixqan həm qiraylıq boləqəqə) Rutni birkanqə yigit izdəp kəlgən. Lekin Rut əz məyligə əgixip ularni tallimay, bəlki ornioqə kəynanisi Naomioqə yahxi bolsun dəp rəhmətlik erigə «həmjəmət-nijatkar» boləqan Boazning panahlığını izdigən. Xuning bilən Boaz Rutning kəqəqini toqruluk: «Sening keyin kərsətkən sadakət-məhribanlığing ilgiri kərsətkiningdinmu artuktur» dəydu. Rutning «ilgiri kərsətkən (sadakət-məhribanlığı)» bolsa kəynanisiqə boləqan sadakətlikini, uningqə həmrah bolup əz yurtini taxlap Israilarning arisiqə kəlgənlikini kərsitidu. Boazning «Sən keyin kərsətkən sadakət-məhribanlık» degini bolsa əzini izdigənlikini kərsitidu.

mətiwərlər seni pəzilətlik ayal dəp bilidu.□

12 Durus, sanga həmjəmət-nijatkar bolənim rast; lekin sening məndin yeqinraq yənə bir həmjəməting bar. 13 Əmdi keqiqə bu yərdə qaləin; ətə səhərdə əgər u həmjəmətlik həkukini ixlitip seni elixni halisa, u alsun; lekin həmjəmətlik həkukı boyiqə seni almisa, Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, mən sanga həmjəmətlik qilip seni alay. Tang atkuqə bu yərdə yetip turoqin! — dedi.

14 U uning ayioqida tang atkuqə yetip, kixilər bir-birini tonuqudək boluxtin burun qopti. Qünki Boaz: — bir ayalning hamanəqa kəlginini heqkim bilmisun, dəp eytkanidi.□

15 U yənə *Rutqa*: — Sən kiygən yepinqini eqip turoqin, dedi. U uni eqip turuwidi, Boaz arpudin altə kəmçən kəmləp berip, uning əxnisigə artip koydi. Andin u xəhərgə kirdi. □ 16 Rut keynanisining yenioqa kəldi. U: — Əy qizim, sən hazır kim?! — dəp soridi. Xuning bilən u keynanisioqa u kixining

□ **3:11 «Pütkül xəhirimzidiki mətiwərlər»** - ibraniy tilida «həlkimning xəhiringin dərwazisidiki kixilər» — qədimki zamanda «xəhərnin dərwazisi» aqsakallar wə mətiwərlər ol-turidioqan jay idi; xu yərdə sot eqilatti. Xunga Boazning səzining toluq mənisi «Mening xəhirimdiki barlik mətiwərlər seni pəzilətlik ayal dəp qaraydu». □ **3:14 «Eytkanidi»** - ibraniy tilida «eytkanidi» yaki «oylioqanidi» degən mənə birlə səz bilən ipadilinidu. Biz bu yərdə «eytkanidi» dəp tərijimə kilduk. □ **3:15 «Altə kəmçən»** - bəlkim «altə əfağ», yəni 27-45 kilogramni kərsitixi mumkin.

qiloanlirining hëmmisini dëp bërdi. □ 17 U: — U bu altë këmçën arpini manga bërdi, çünki u: «keynanangning yenioqa quruk qol kaytip barmioqin» dedi, — dedi.

18 Naomi: — Əy kızim, bu ixning ahirining qandak bolidioqinini bilgüçə muxu yërdə təhir qiloqin; çünki u adəm bügün muxu ixni pütküzməy aram almaydu, dedi.

4

Boazning Rutni nikahioqa elixi, hëmjämät-nijatkarlıq burqini ada qilixi

1 Boaz xəhər dërwazisioqa çikip, xu yërdə olturdi. Mana, u wakıttta Boaz eytkän hëliki hëmjämätlik hokukioqa igə kixi keliwatatti. Boaz uningoa: — Əy buradër, kelip bu yërdə olturoqin, dewidi, u kelip olturdi. □

2 Andin Boaz xəhërning aqsakalliridin on adəmni çakirip, ularoqimu: — Bu yërdə olturunglar, dedi. Ular olturoqanda ³ u hëmjämätlik hokukioqa igə kixigə: — Moabning səhrasidin yenip kəlgən Naomi kerindiximiz Əlimələkkə təwə xu zeminni satmaqçi boluwatidu. ⁴ Xunga mən muxu ixni sanga həwərləndürməkçi idim,

□ **3:16 «Sən hazır kim?»** - Naomining bu soali bilən Rutning hazırkı salahiyyitini soraydu: u: «Həzır sən Boazning ayali boldungmu-yok?» degən mənini bildüridu. □ **4:1 «Əy buradër!»** - ibraniy tilida «Əy, palançi-pokunçi!» deyilidu. Bu adəm bəlkim Rut wə Naomioqa qarita hëmjämätlik burqini öz üstigə elixni rət qiloaqça, u bu bayanda namsiz qaloqan bolsa kerək.

xundaqla muxu yərdə olturoqanlarning aldidida wə həlkimning aqsakallirining aldidida «Buni setiwaləqin» deməkdə. Sən əgər həmjəmətlik həkukioğa asasən alay desəng, aləqin; həmjəmətlik kilməy, almaymən desəng, manga eytkin, mən buni biləy; çünki səndin *awwal* baxkisining həmjəmətlik həkuki bolmaydu; andin səndin keyin mening həkukum bar, dedi.

U kixi: — Həmjəmətlik kəlip uni alimən, dedi.

⁵ Boaz uningə: — Undaqla yərnə Naominin qolidin aləqan künidə mərhumning mirasioğa uning nami bilən ataləqan birər əwladi qalduruluxi üçün mərhumning ayali, Moab kizi Rutnimu elixing kerək, — dedi.□

⁶ Həmjəmət kixi: — Undaqla bolsa həmjəmətlik həkukumni ixlitip *etizni* alsam bolmioğudək; alsam öz mirasimə zıyan yətküzgüdəkmən. Həmjəmətlik həkukini sən özüng ixlitip, yərnə

□ **4:5 «Moab kizi Rutnimu elixing kerək»** — «Law.» 25:25-34 wə 47-55gə, wə «Kan.» 25:5-10ğa qarang. «Rut» 4:6-12-ayəttiki ixlarə qariəqanda, Bəyt-Ləhəmdə «pərzəntsiz qaləqan qerindixining tul hotunini elix» toqrisidiki bəlgilimə bəja kəltürüləwatqanda, qoxumqə maddilar qoxuləqan bolsa kerək (əslidiki qanun bəlgilimisi boyiqə, birsi pərzəntsiz əlgən bolsa, uning akisi yaki ukisi uning mirasioğa mirashor qaldurux üçün tul hotunini elix kerək idi; Bəyt-Ləhəmdikilər muxu bəlgilimigə aka-ukisidin baxqa barlıq uruq-tuəqanlirininimuz öz iqigə alidu, dəp qoxqan ohxaydu). «Yar.» 38:8-10nimu kərüng.

setiwaloqin; mən ixlitəlməymən, dedi. □

⁷ Kədimki waqitlarda Israilda həmjəmətlik hokukioqa yaki almaturux-tegixix ixioqa munasiwətlik mundaq bir rəsim-kaidə bar idi: — ixni kəsmək üçün bir tərəp öz kəxini selip, ikkinqi tərəpkə berətti. Israilda soda-setikni bekitixtə mana muxundaq bir usul bar idi. ■ ⁸ Xunga həmjəmət hokukioqa igə kixi Boazqa: — Sən uni aloqin, dəp, öz kəxini seliwətti. □ ⁹ Boaz aqsakallaroqa wə kəpçilikke: — Silər bügün mening Əlimələk kə təwə boləqan həmmi, xundaqla Kilyon bilən Maqlonqa təwə boləqan həmmi Naomining qolidin aloqinimoqa guwahtursilər. ¹⁰ Uning üstigə mərhumning nami kərindaxliri arisidin wə xəhərinin dərwazisidin əqürülməsliki üçün mərhumning mirasioqa uning nami boləqan *birər əwladi* qaldurulsun üçün Maqlonning ayali, Moab kizi Rutni hotunlukqa aldim. Silər bügün buningoqa guwahtursilər, dedi. □

□ **4:6 «mən xu hokukni ixlitəlməymən»** - bu kixi bəlkim: «Əgər Ruttin pərzənt kərsəm, ular mening balilirim hesablanmaydu; halbuki, ular baxqa ayalimdin boləqan pərzəntlirim bilən təng mening mirasimoqa waris boluxi mumkin, xuning bilən öz pərzəntlirim erixidioqan mirasining ülxü əslidikidin azlap ketidu» dəp oylisa kərək; xunga u «almaymən» degən qararoqa kəlgən. ■ **4:7** Qan. 25:7

□ **4:8 «Öz kəxini seliwətti»** - bu kəxni Boaz elip ketidu. U məzkur soda-setikqa ispat bolidu. Kəx bəlkim bir parqə yərning təwəlikigə simwol boluxi mumkin idi («Qan.» 11:24 wə 25:7-10ni kərüng). □ **4:10 «Xəhərnin dərwazisi»** - oqurmənlərnin esidə barki, «xəhərnin dərwazisi» kədimki zamanlarda aqsakallar wə mətiwərlər olturidioqan jay idi.

Boaz Rutni öz əmrigə ilixi arkılıq yərnı qayturup setivalidu
 11 Dərwazıda turoqan həmmə həlq bilən aqsakallar: — Biz guwahturmiz. Pərwərdigar sening öyünggə kirqən ayalni İsrailning jəmətini bərpa kılqan Rahilə bilən Leyah ikkisidək kılqay; sən özüng Əfratah jəməti iqidə bayaxat bolup, Bəyt-Ləhəmdə nam-izziting ziyadə bolqay; □ ■ 12 Pərwərdigar sanga bu yax qokandin tapkuzidioqan nəsling tütəylidin sening jəməting Tamar Yəhudaqa tuqup bərgən Pərezning jəmətidək bolqay! — dedi.■

Padixah Dawut Boaz bilən Rutning əwladidur

□ **4:11** «**Rahilə wə Leyah**» - Yakupning ikki ayali bolup, kəp pərzənt kərgən. ■ **4:11** Yar. 29:32-35; 30:1-25; 35:17, 18

■ **4:12** Yar. 38:29; 1Tar. 2:4; Mat. 1:3

13 Andin Boaz Rutni əmrigə elip, uningə yekinlik kildi. Pərwərdigar uningə xapaət kilip, u hamilidar bolup bir oşul tuşdi.

14 Kiz-ayallar Naomiə: — Israilning arisida sanga həmjəmət-nijatkar nəslini üzüp qoymioğan Pərwərdigarə təxəkkür-mədhiyə qayturulsun! Xu nəslingning nami Israilda izzət-abruyluk boləy! □ 15 U sanga jeningni yengilioşuqi həm kərişiningda seni əzizlioşuqi bolidu; qünki seni səyidioğan, sanga yəttə oşuldin əwzəl boləğan kelining uni tuşdi, — dedi. 16 Naomi balini elip, başrioğa basti wə uningə bakşuqi ana boldi. □ 17 Uningə koxna boləğan ayallar «Naomiə bir bala tuşuldi» dəp, uningə isim koydi. Ular uningə «Obəd» dəp at koydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi.□

*Dawut padixah, yəni Dawut pəyoşəmbərnin
nəsəbnamisi*

18 Pərazning nəsəbnamisi təwəndikidəktur: — Pərazdin Həzron tərəldi, ■ 19 Həzrondin Ram tərəldi, Ramdin Amminadab tərəldi, 20 Amminadabtin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, 21 Salməndin Boaz tərəldi, Boazdin Obəd tərəldi, 22 Obədtin Yəssə tərəldi wə Yəssədin Dawut tərəldi.

□ 4:14 «**həmjəmət-nijatkar**» - xu «həmjəmət-nijatkar» bolsa tuoşuloğan bala əzidur. 15-ayətni kərüng. □ 4:16 «**bakşuqi ana**» — bəlkim qanun jəhəttin balining ataq anisi boləğanlikini kərsitixi mumkin. □ 4:17 «**Obəd**» — «kul», «hizmətkar» degən mənədə. «**Dawut**» — Dawut padixah, Dawut pəyoşəmbər.

■ 4:18 1Tar. 2:5; Mat. 1:3

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5